

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Från förskola till förskoleklass

Förskolläraren i förskoleklassens förväntningar på barns
färdigheter och samarbetet vid övergången till förskoleklass

KURS: *Examensarbete, 15 Hp*

PROGRAM: *Förskolläraryrket*

FÖRFATTARE: Anita Matijevic, Helene Junhav Björndahl

HANDLEDARE : *Annika Otterborg*

EXAMINATOR: *Karin Renblad*

TERMIN: *HT-2018*

SAMMANFATTNING

Anita Matijevic, Helene Junhav Björndahl

Från förskola till förskoleklass

Förskolläraren i förskoleklassens förväntningar på barns färdigheter och samarbetet vid övergången till förskoleklass

From pre-school to pre- school class

Preschool teacher in preschool class expectations of children`s skills and cooperation at the transition to pre-school class

Antal sidor:24

Vårt syfte med detta examensarbete är att undersöka vilka förväntningar förskollärare i förskoleklassen har gällande barns färdigheter och hur samarbetet upplevs vid övergången från förskola till förskoleklass. Vi vill fördjupa oss i hur förskolläraren i förskoleklassen tänker kring barns färdigheter när de kommer från förskolan.

Vi valde att utgå från en kvalitativ studie där vi har diskuterat, tolkat och analyserat innehållet från fyra förskollärares intervjuer. Med hjälp av en kvalitativ studie ges möjlighet att tolka, beskriva, förklara och analysera förskollärarnas upplevelser och deras syn på barns färdigheter inför förskoleklass. Genom att intervjua fyra förskollärare som arbetar i förskoleklass, vill vi ta del av deras upplevda tankar och erfarenheter kopplat till barns övergång från förskola till förskoleklass. Vi har valt en fenomenologisk teori som vi kan koppla till vår kvalitativa studie.

Alla fyra förskollärare berättar att de inte kan kräva några direkta färdigheter av barn vid skolstart. De hänvisar till förskolans styrdokument som endast uttrycker strävans mål. I vår insamlade empiri kunde vi ändå se att förskollärarna i förskoleklassen hade förväntningar på barns färdigheter. Förskollärarna beskriver dem som sociala färdigheter, praktiska färdigheter och ämnesfärdigheter. Vi har därför valt att fokusera på de tre färdigheterna. Gemensamt för informanterna är att alla önskar ett större samarbete mot förskolan. De menar att barns övergång från förskola till förskoleklass skulle gynnas genom att förskollärarna i de olika skolformerna skulle öka samarbetet.

Sökord: Förskola, förskoleklass, samarbete, övergång, färdigheter

Innehåll

Inledning	1
Bakgrund.....	2
Det politiska beslutet angående obligatorisk sexårsverksamhet	2
Förskoleklassen en länk mellan förskola och skola	2
Det bästa från förskolan och skolan	3
Förslag till ny skollag.....	4
Börja skolan vid sju års ålder	4
Svårigheter med separata skolformer.....	5
Samarbetet vid övergången	5
Förstärka rollen i förskoleklassen	5
Färdigheter i förskolans läroplan	6
Styrdokument: Läroplan för förskolan.....	6
Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet.....	7
(Lgr 11).....	7
Två bakomliggande perspektiv till förändring.....	7
Regeringsproposition angående obligatorisk förskoleklass	8
Kursplaner och Kunskapskrav	8
Obligatorisk förskoleklass.....	8
Teoretiska utgångspunkter	9
Syfte	9
Frågeställningar.....	9
Metod	10
Urval.....	10
Genomförande.....	11
Databearbetning och analysmetod	11
Fyra etiska forskning principer	12
Resultat.....	13
Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring barns färdigheter inför skolstart.....	13
Sammanfattning	15
Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring samarbetet inför övergång och skolstart.....	16
Sammanfattning	17
Resultatdiskussion.....	18
Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring barns färdigheter inför skolstart.....	18
Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring samarbetet inför övergång och skolstart.....	20
Metoddiskussion	21

Vidare forskning	21
Referenslista.....	22
Bilagor.....	1

Inledning

Vårt syfte med detta examensarbete är att undersöka vilka förväntningar förskollärare i förskoleklassen har gällande barns färdigheter och hur samarbetet upplevs vid övergången från förskola till förskoleklass. Vi vill fördjupa oss i hur förskolläraren i förskoleklassen tänker kring barns färdigheter när de kommer från förskolan. Det här området har väckt ett stort intresse hos oss då vi nyligen utfört verksamhetsförlagd utbildning, i förskoleklass, kopplat till vår förskollärarytbildning.

Förskoleklassen har en betydelsefull funktion gällande barns övergång från förskola till skola. Barnen lämnar förskolans värld, som är den första delen av utbildningssystemet, som sexåringar och tillhör sedan skolan från och med höstterminen samma år. Fabian och Dunlop (2007) menar att barns övergång från förskola till förskoleklass bör vara anpasslig och inte skapa alltför stora förändringar för barnet. Istället bör den nya verksamheten och miljön påminna om den som barnen just lämnat. Pramling Samuelsson, (2014) beskriver förskolans miljö som något lekfullt kopplat till ett mångsidigt lärande, där kunskapsutveckling inte styrs av olika ämneskunskaper. Därför menar Fabian & Dunlop att skillnaden mellan de olika verksamheterna får betydelse för barnens trygghet, och bör vara så liten som möjligt.

Dahlberg, Moss och Pence (2013) menar att förskolebarn alltmer möts av sådan kunskap som liknar skolans ämnen. Det finns undersökningar som visar att förskoleklassen fungerar som ett första skolår och eleverna får i större utsträckning ta del av skolans olika kulturformer. Det innebär att verksamheten sakta ändrar form, från förskolans till skolans kultur. Ett exempel är leken som får mindre utrymme och ersätts av en undervisningskultur (Ackesjö, 2016).

Bakgrund

I det här kapitlet kommer vi att redogöra för, bakgrunden till förskoleklassens placering i skolan samt vad de olika styrdokumenterna säger om övergång från förskola till förskoleklass. Vi vill även redogöra för hur förskollärare tänker gällande barns färdigheter inför övergången från förskola till förskoleklass, samt hur samarbetet ser ut mellan de olika skolformerna. De här beskrivningarna kommer vi utgå ifrån under arbetets gång.

Det politiska beslutet angående obligatorisk sexårsverksamhet

1998 arbetade regeringen fram en proposition för att höja kvalitén under skolans första år, genom att integrera förskola, skola och skolbarnomsorg. Denna proposition handlade om att låta sexårsverksamheten bli en del av det obligatoriska skolsystemet. Under denna period pågick en politisk diskussion gällande obligatorisk skolstart. Beslut fattades 1998 om att förskoleklassen inte blev obligatorisk (Myndigheten för skolutveckling, 2004). I och med denna integrering styrdes inte längre förskoleklassen av förskolans verksamhet utan tillhörde grundskolan. På så vis skulle förskoleklassens verksamhet påverkas och präglas av de båda verksamheterna, skola och förskola. Förskolan och skolans olika verksamheter skulle användas och tillsammans bilda något nytt, för att passa den nya verksamheten i förskoleklass. Grupperna skulle vara åldershomogena och verka skolförberedande. I förskoleklassen arbetade olika lärarkategorier exempelvis grundskollärare, förskollärare eller fritidspedagog (Myndigheten för skolutveckling, 2006).

Förskoleklassen en länk mellan förskola och skola

Förskoleklassens mål är enligt utbildningsdepartementet att trygga barnens övergång från förskola till skola (Utbildningsdepartementet, 2015).

Verksamhetens innehåll skulle bestå av delar från både förskolan och skolan, det vill säga omsorg, lek och skapande kopplat till barnets eget utforskande. Förskoleklassens uppdrag var att fungera som en länk mellan förskolan och skolan. Tanken var även att bidra med ett pedagogiskt samarbete, mellan de olika skolformerna, så att förskolan och skolan kunde mötas. Pedagogernas kunskaper och erfarenheter skulle tillsammans bilda en helhet och gynna barns utveckling och lärande. När förskoleklassen infördes var det viktigt att klargöra verksamhetens syfte så att förskolan och skolans olika kulturer skulle förenas med varandra (Myndigheten för skolutveckling, 2006).

Denna förening, till en enhet beskrivs tydligt i de preliminära riktlinjerna. Förskoleklassen skulle fungera som en länk där grundtanken var ett bättre samarbete mellan förskola, grundskola och fritidshem. Förskoleklassen skulle varken vara en förskoleverksamhet eller en skolverksamhet (Myndigheten för skolutveckling, 2004). Basen för förskoleklassens verksamhet skulle vila på en pedagogik där fri lek skulle ingå (Skolverket, 2014).

Syfte var att ge barnen en mjuk övergång från förskola till skola där verksamheten erbjöd barnen en variation med lek varvat med skolans villkor (Myndigheten för skolutveckling, 2006).

Verksamheten i förskoleklassen skulle utmana och utveckla barns lärande samt göra dem förberedda för fortsatt utveckling (Skollagen 2010:800; kap., 2§).

Skillnaden mellan förskoleklassen och skolan var lekens utrymme samt att förskoleklassens roll handlade om att förbereda barnen för en obligatorisk skolform. Målen utgick från att barn lär och utvecklas hela tiden. (Prop. 2009/10:165').

Eftersom förskoleklassen inte är obligatoriskt får det inte krävas speciella kunskaper eller mål som barnen ska uppnå (Skollagagen, 2010:800).

Det bästa från förskolan och skolan

Haug (1991) menade att förskoleklassens pedagogik var formad och skapad utifrån förskolan och skolans bästa seder, samt de båda läroplanerna. Haug utmanade denna syn, av vad som verkligen var det bästa, av de olika seder och traditioner som förskolan och skolan stod för. Genom att problematisera de här sederna gjorde Haug jämförelser med det norska skolsystemet.

Haug skrev fram det bästa från förskolan och skolans seder som handlade om värdet av den fria leken och om skolans strukturerade arbetsmetoder.

Vidare menade Haug (1991) att efter fyra års undersökning, visar arbetet med sexåringar, att dessa seder inte följts. Förskollärarens arbete efterliknade mer och mer grundskollärarens syn på skolans sätt att arbeta med vuxenstyrda lektioner.

Skolverket (2014) menar att detta kan bero på förskoleklassens placering, i skolans lokaler. De menar att lokalernas utformning av klassrum, har en viss inverkan på verksamheten. Därav, menar skolverket, är de vuxenstyrda lektionerna ett resultat av skolans sed och tradition.

Barns övergång från förskola till förskoleklass innebär ett förvandlande gällande social utveckling hos berörda som blir påverkade av uppbrottet från övergången i samma verksamhet eller från en verksamhet till en annan. Lärarnas roller och situationer förändras i en ny verksamhet. Det handlar om att försöka förstå den nya verksamhetens kultur. Det kan exempelvis innebära olika krav och förväntningar om hur eleverna och lärarna samspelar med varandra i vardagen. Genom att förstå övergångar på det här sättet betyder det att övergångar sker och förstås i sociala sammanhang och möten. Sociala relationer får en viktig roll för pågående processer för både elever och lärare i den nya situationen. Alla övergångar är specifika och behöver bemötas utifrån just det tillfället. Det blir därför svårt att ta fram speciella metoder, aktiviteter eller speciella strukturer, som de använder sig av för att få en lyckad övergång. Vad just det här betyder i den situationen beror på när, hur och av vem det definieras från. (Dockett, 2014).

Förslag till ny skollag

I en av regeringens propositioner till riksdagen finns ett förslag att ändra skollagen (FSF 2010:800). Förslaget handlar om att låta barn, boende i Sverige, börja skolan ett år tidigare. Det vill säga att skolplikten i Sverige blir tio år och starten sker höstterminen det år som barnet fyller sex år.

I Skolverkets undersökning, från läsåret 2016/2017, visade statistik att 97,8% av Sveriges sexåringar deltog i förskoleklassverksamhet. Undersökningen visade också att några procent av sexåringarna gick i förskola och i årskurs ett. Statistiken visade att 2000 barn, folkbordförda i Sverige år 2016, inte tillhörde någon skolform alls. Därmed missar de här barnen det första året, som ska vara skolförberedande (Prop. 2017/18:9).

Börja skolan vid sju års ålder

I Sverige har barn haft skolplikt från sju år. Det är ett år som skiljer svensk skolplikt från Norge och Islands sexåriga skolplikt. Förskolan och förskoleklassen ger barn möjligheter som visar sig framgångsrika i skolan. Genom att delta i förskoleklassens verksamhet ges barnen möjlighet att få hjälp i sitt lärande samt stöttning i sin utveckling. Det ger bra förutsättningar som gynnar starten i skolan. Skolan har en huvudsaklig uppgift som handlar om att alla barn ska ges möjlighet att uppnå de mål som utbildningen kräver. De senaste tio åren har resultaten som visar barnens kunskaper försämrats. Det kan bero på skolors varierade kvaliteter och barns olika socioekonomiska bakgrunder (Prop. 2017/18:9).

Svårigheter med separata skolformer

Ackesjö (2014) beskriver förskoleklassen som en kluven verksamhet, som varken kan liknas med förskolan eller skolans värld. Hon menar att förskollärare i förskoleklass har svårt att utforma sitt uppdrag och likställa sig med de två övriga skolformerna då de ses som separata. Vidare menar Sandberg (2012) i sin avhandling, att förskoleklassens förskollärare saknar tydliga möjligheter att samarbeta kring gemensamma uppdrag och verksamhetsmål.

Ackesjö (2014) menar att lärare kan på ett medvetet sätt använda förskolans arbetsätt för att skapa ett igenkännande i undervisningen. Tidigare forskning har visat att en bra start i övergången mellan förskola och förskoleklass har en stor betydelse för fortsatta upplevelser kopplat till skolan. Detta handlar om ämneskunskaper och sociala relationer.

Samarbetet vid övergången

Dunlop (2003) menar att syftet är att skapa bättre möjligheter, för barnen, i övergångsprocessen mellan förskola och förskoleklass samt att skapa kontinuitet för eleverna. Vidare menar Dunlop att det är avgörande för eleverna att övergången prioriteras med tid och resurser. Detta för att skapa förutsättningar till ett professionellt överlämnande mellan de olika yrkesgrupperna i förskolan och förskoleklassen.

En viktig faktor är att förskola, skola och hemmet har ett kontinuerligt samarbete. Detta för att minimera eventuella svårigheter vid övergång. Förskollärare i förskoleklassen har ett viktigt uppdrag gällande hantering av förskolebarns tidigare erfarenheter och kunskapar (Alatalo, Meier och Frank, 2014).

Förstärka rollen i förskoleklassen

En kvalitetsgranskning gjord av statens skolinspektion visar att pedagoger i förskoleklassen skapar trygghet och utmanar barnen i en stimulerande miljö. Kvalitetsgranskningen visade också att det fanns områden att utveckla, så som pedagogernas krav att undervisa enligt grundskolans läroplansmål. Skolinspektionen menade att det blir problematiskt, om inte alla följer samma mål. Eftersom Skollagen uttrycker i sin text att alla har rätt till en likvärdig utbildning. Enligt regeringen ska alla skolformer i Sverige stå för en jämlik utbildning och innehålla kvalitet (Prop. 2017/18:9).

Färdigheter i förskolans läroplan

Löwenborg (2015) menar att barns hjärnor är som mest mottagliga i förskoleåldern, det vill säga, barn har lätt att lära och utvecklas. Förskolan har till uppdrag att bland annat skapa förutsättningar så att barn lär och utvecklas på ett mångsidigt vis. Förskolan ska utgå från lek, kreativitet och ett lustfyllt lärande och på så vis ta till vara på barnets egna intressen. Genom detta arbete skapar förskolan grunden för ett livslångt lärande. I förskolans läroplan nämns begreppet färdighet och kan kopplas till en förmåga (Skolverket, 2016). Exempelvis hoppa, gunga och skriva. För att barn ska utveckla en förmåga måste hen träna många gånger för att till slut lära sig. En färdighet är alltså något som barnet tränar på, exempelvis gunga. När barnet sedan kan gunga har hen utvecklat en färdighet. Ett exempel är också när barnet ska lära sig läsa, hen behöver först lära sig läsa genom att förstå läskoden. Genom att leka med ord och bokstäver tränar barnet sina färdigheter för att sedan utveckla en läsförmåga. Barn som leker tränar sina sociala färdigheter. Det innebär att barnet tränar sin koncentration, samarbetsförmåga, hänsynstagande och att kunna lyssna till andra människor. Att utveckla en färdighet innebär träning (Löwenborg, 2015).

Enligt Nationalencyklopedin betyder begreppet färdighet förmåga att utföra (Nationalencyklopedin, 2011).

Begreppet färdighet kan förklaras som en slags skicklighet, en skicklighet av viss typ. Det innebär att du till exempel är skicklig på att skriva siffror och bokstäver eller att du är fingerfärdig i att hantera sax och penna. Det går alltså inte att jämföra begreppet färdighet med kompetens. Kompetens begreppet är så mycket större, än en färdighet, och innehåller både kunskaper, färdigheter och förhållningssätt (Natur och kultur Psykologilexikon, 2017).

Styrdokument: Läroplan för förskolan

Förskolans läroplan förklarar förskolans värdegrund och uppdrag där det står tydligt vilka mål och riktlinjer arbetet ska följa. Dessa mål och riktlinjer är vägledande och beskriver grundläggande värden att sträva mot.

Verksamheten i förskolan ska formas av en pedagogik som byggs av omvårdnad, omsorg, lärande och fostran. Förskoleverksamheten ska utföras på ett sätt så att den utmanar barns lärande och utveckling. Miljön på förskolan ska vara öppen och tillåtande så att verksamheten kan formas av lek och kreativitet. Verksamheten ska ta till vara på barns intresse för att kunna lära och kan upptäcka nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

Under övergången ska förskolan på ett tillitsfullt sätt samverka med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet. Denna samverkan ska främja barns utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Innan övergången ska de olika skolformerna byta information, erfarenheter, kunskaper med varandra för att barn ska tillhöra ett sammanhang som bidrar till barns utveckling och olika lärande. Det blir meningsfullt för barn när ansvariga pedagoger samarbetar långsiktigt över gränserna och skapar progression. De olika skolformerna, tillsammans med fritidshemmet, ska samarbeta med vårdnadshavare för att övergången blir gynnsam för barn (Skolverket, 2016).

Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

(Lgr 11)

Förskoleklassen har ett eget avsnitt, del tre, i grundskolans läroplan. Del ett och två är gemensam för grundskolan och förskoleklassen och utgår från de grundläggande värden med mål och riktlinjer.

Förskoleklassens lärare ska samverka med förskolan och de övriga skolformerna samt fritidshemmets pedagoger för att utväxla erfarenheter. De ska ge kunskap och information om utbildningens innehåll, skapa progression och ge eleven kontinuitet kopplat till lärande och utveckling. Läraren i förskoleklassen ska samverka med förskolan och fritidshemmet för att övergången ska bli förberedande för barn och vårdnadshavare (Skolverket, 2017).

Två bakomliggande perspektiv till förändring

Förskolereformen genomfördes utifrån två olika perspektiv, ett ekonomiskt och ett pedagogiskt perspektiv. Utifrån det ekonomiska perspektivet såg kommunerna en vinning som skapade möjlighet att spara pengar då lokaler och lärare kunde anpassas till skolan. Det pedagogiska perspektivet skrivs fram utifrån vikten av pedagogernas utbildning och kompetens. Kommunerna såg en möjlighet att höja standarden på barnens utbildning genom att sammanlänka förskolans pedagoger med skolans lärare. Att bedriva specifik verksamhet för sexåringar ansågs inte som något nytt (Ackesjö, 2011a). I skollagen skrivs det fram att barnen medverkade exempelvis i en deltidsförskola eller en lekskola. Skillnaden var tidigare att sexårsverksamheten utövades i förskolans lokaler och under samma ledning. Enligt skollagen ska förskoleklassens läsårstid innefatta 525 timmar. Det innebär att många förskoleklasser väljer att förlägga verksamheten under förmiddagen. Efter avslutad verksamhet, i förskoleklass, tar fritidshemmet över ansvaret för de barn som har omsorgsbehov (SFS 2010:800 7 kap 17§).

Regeringsproposition angående obligatorisk förskoleklass

Alliansregeringen 2014 hade ett förslag som handlade om att göra förskoleklassen obligatorisk. Det vill säga barn som fyllt sex år skulle tillhöra nioårig grundskola. Det skulle innebära att grundskolans nio år ändrades och blev tioårig. Alliansregeringen tillsatte en grundskoleutredning för att undersöka om barns skolstart kunde ske ett år tidigare, vid sex års ålder, och ingå som ett tionde år i grundskolan. I detta förslag fanns också en utbildning som speciellt skulle anpassas och ge förskollärarna behörighet att undervisa i grundskolans första år. Ett år senare, 2015, uttalade den nya regeringen genom utbildningsminister Fridolin. *"Det finns ingen anledning att omskola lärare som redan är specialiserade för att undervisa små barn"* (Lärarnas tidning, 2015, s. 1). Han menade att förskollärare och grundskollärare fortsättningsvis skulle vara behöriga för undervisning i förskoleklass. Utbildningsministerns uttal handlade också om att låta förskoleklassen fortsätta, precis som innan förslaget 2014, att vara en egen skolform med oförändrat syfte, mål och innehåll.

Kursplaner och Kunskapskrav

År 2015 var utbildningsminister Fridolin inte främmande för att införa kursplaner och kunskapskrav i förskoleklass det uttalade han i Lärarnas tidning. Han berättade att den rödgröna regeringen ville höja kvalitén i förskoleklassen. Ett exempel på en insats som snart var på gång handlade om en läsa-räkna och skriva garanti som han ville införa. Den skulle gälla från förskoleklass och lågstadiet. Den rödgröna regeringen var beredda att införa kunskapskrav i läsförståelse från första klass. Utbildningsministern menar att det skulle krävas en strukturerad undervisning i ämnet, för att ge sexåringarna särskilt stöd. På så sätt skulle dessa insatser, enligt utbildningsministern, höja kvalitén i förskoleklassen (Lärarnas tidning, 2015, s. 2).

Obligatorisk förskoleklass.

Från och med höstterminen 2018 är förskoleklassen obligatorisk. Det betyder att alla barn i Sverige har skolplikt från och med hösten barnet fyller sex år Förskoleklassen ska innefatta minst 525 undervisningstimmar per läsår. Hur timmarna ska fördelas, över året, ansvarar respektive kommun för. Verksamheten får som mest omfatta 190 dagar per läsår och max sex timmar per dag. Utbildningen ska innehålla struktur och eleverna ska ges möjlighet att leka och vila. Utbildningen ska vara anpassad utifrån barnets ålder och mognad (SFS 2010:800. 7 kap 17§).

Teoretiska utgångspunkter

Vi har valt att utgå från en fenomenologisk teori. Engdahl & Ärlemalm- Hagser (2015) hänvisar till Merleau-Ponty (1962) där han skriver fram den fenomenologiska teorin. Fenomenologi betyder läran *om det som erfars, det som visar sig*. En teoretisk utgångspunkt som beskriver människors upplevda fenomen, där av kan vi inte säkerställa det verkliga. Våra upplevelser skapar och ger oss liknelser av verkligheten. Dessa upplevelser ska beskrivas så noggrant och så nära verkligheten som det är möjligt detta skriver.

Syfte

Övergångarna kan ibland beskrivas som komplicerade för barnen och därför behövs en bra övergångsverksamhet. Detta har skapat diskussion som handlar om att bygga broar och mjuka upp övergången mellan de olika skolformerna. Denna mjukstart kan handla om att göra de olika verksamheterna lika varandra (Ackesjö 2014)

Syftet med denna studie är att bidra till kunskap om förskollärare i förskoleklassens eventuella förväntningar på barns färdigheter inför skolstart. Vi vill också bidra med kunskap om hur förskollärare i förskoleklassen upplever samarbetet mellan förskola och förskoleklass.

Frågeställningar

Hur tänker förskollärare i förskoleklass gällande barns färdigheter inför skolstart?

Hur upplever förskollärare i förskoleklassen samarbetet inför övergången från förskola till förskoleklass?

Metod

Vi har valt att utgå från en kvalitativ studie där innehållet från fyra intervjuer diskuteras och analyseras. Med hjälp av en kvalitativ studie ges vi som forskare möjlighet att tolka, beskriva, förklara och analysera förskolläraernas upplevelser och deras syn på sanningen (Ahrne & Svensson, 2015). Genom att intervjua fyra förskollärare som arbetar i förskoleklass, vill vi ta del av deras upplevda tankar och erfarenheter kopplat till barns övergång från förskola till förskoleklass. Vi vill också, genom denna metod, analysera och tolka förskolläraernas upplevelser kring deras syn på barns färdigheter inför förskoleklass.

Urval

Vi valde att göra fyra enskilda intervjuer med förskollärare som arbetar, i förskoleklass, på två olika kommunala grundskolor i Mellansverige. Vi valde att intervjua förskollärare som är placerade i olika förskoleklasser och i olika arbetslag för att få större svarsspridning. Förskollärarna har olika år inom yrket, det vill säga, från tio till fyrtio år. De har alla erfarenhet av att arbeta i förskola och förskoleklass. Två av informanterna arbetar två år med varje grupp, tillsammans med en grundskollärare, det vill säga ett år i förskoleklass och ett år i årskurs ett. De övriga arbetar endast i förskoleklass. Eftersom vi hade begränsat med tid valde vi att intervjua två förskollärare var, det vill säga fyra stycken totalt.

Genom denna metod har vi intervjuat fyra förskollärare för att samla och tolka empiri till vår studie. Informanterna har vi valt att fingera genom att benämna dem som A, B, C och D. I bakgrundskapitlets del där de olika skolformernas styrdokument skrivs fram finns begreppen *färdighet* och *övergång* med. Studiens empiri visar att begreppen inte har några tydliga förklaringar.

Genomförande

Vår första kontakt med informanterna skedde via telefon. Vi berättade vårt ärende och bestämde sedan datum, tid och plats för intervjuerna. Alla informanterna blev tillfrågade om de ville se intervjufrågorna i förväg för att lättare kunna förbereda sig. En av fyra informanter valde att se frågorna innan intervjun. Våra intervjufrågor har vi kopplat till våra frågeställningar som är grunden i vår studie. Då vi hade tidsbrist har samarbetet mellan handledaren och oss varit viktig då vi behövde ett snabbt godkännande, gällande intervjufrågorna, från handledaren.

Efter några småjusteringar fick vi godkänt av handledaren och kunde därefter påbörja våra intervjuer. Vår datainsamling sker via fyra individuella intervjuer med förskollärare som är verksamma i förskoleklass idag. Vi valde enskilda intervjuer eftersom det är lätt att påverkas av andra i en grupp. Vi har valt att använda en läsplatta med inspelningsfunktion under våra intervjuer. Vi hade papper och penna till hands för att göra vissa minnesanteckningar. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) beskriver att även om intervjun spelas in med någon inspelningsteknik är det fördelaktigt med papper och penna. Det kan handla om att anteckna frågor som ska ställas till informanten längre fram under intervjutillfället. För att undvika störningsmoment utfördes alla intervjuer i ett avskilt rum. Precis innan intervjuernas start informerade vi ytterligare en gång om våra etiska ställningstagande. De här ställningstagandena handlar bland annat om att informanterna har rätt att avsluta intervjun om de önskar, informantens anonymitet, samtycke samt att vi har sekretess gällande informationen. Efter avslutad intervju berättade vi att förskollärarna gärna får ta del av det slutliga resultatet. Intervjuerna varade mellan 23 minuter och 28 minuter.

Databearbetning och analysmetod

Våra insamlade data transkriberas och analyseras för att vi ska få en djupare kunskap om hur förskollärare tänker kring barns färdigheter inför övergång mot förskoleklass. Empirin analyseras i tre steg genom att först sorteras, reduceras och sist argumenteras. Efter att vi har avslutat intervjuerna startade arbetet med att vi transkribera alla intervjuerna omgående för att lättare minnas och förstå sammanhanget. Vi har läst alla intervjuer många gånger för att få insikt och hitta teman i analysarbetet. För att se olikheter och likheter har vi markerat textstycken med olika färger. Detta för att underlätta grupperingen av temaanalysen.

Fyra etiska forskning principer

Tillförlitlighet: Våra ställningstaganden utgick från vetenskapsrådets forskningsetiska principer och utgör grunden till våra intervjuer.

Informationskrav: *Som forskare är du skyldig att informera alla deltagare gällande deras åtagande. Informationen ska handla om att deltagandet är frivilligt samt att du som deltagare kan avbryta om så önskas. Informationen ska rymma alla delar av innehållet som kan tänkas påverka deltagandet.* Innan intervjustart berättade vi om vårt val av ämne samt vad empirin skulle användas till. Vi var noga med att informera våra förskollärare innan start att de hade rätt att vara anonyma samt möjlighet att avsluta när som.

Samtyckeskrav: *Forskaren är skyldig att erhålla deltagarens medgivande.* Innan intervjun frågade vi, förskolläraren, om hen fortfarande ville delta och på så vis ge sitt samtycke.

Konfidentialitetskrav: *Forskarens ansvar handlar om att hantera etisk information varsamt och på ett sätt som inte avslöjar deltagaren. Gällande känslig information tillhandahålls forskaren med tystnadsplikt.* Vi informerade förskollärarna att vi inte kommer nämna dem vid dess rätta namn, inte heller uppge vilken skola eller stad de befunnit sig i. Vi var noga med att informera att information som berättats i förtroende inte förs vidare samt att all data kommer fördärvas efter examensarbetets slut.

Nyttjandekrav: *Information om enskilda deltagare, så som personuppgifter, får inte lämnas eller lånas ut.* (Vetenskapsrådet, 2002).

Resultat

Syftet med vår kvalitativa studie är att undersöka vilka förväntningar förskollärare i förskoleklassen har gällande barns färdigheter och hur samarbetet upplevs vid övergången från förskola till förskoleklass. Vi vill fördjupa oss i hur förskolläraren i förskoleklassen tänker kring barns färdigheter när de kommer från förskolan.

Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring barns färdigheter inför skolstart.

I vår insamlade empiri kunde vi se att förskollärare främst fokuserade på tre färdigheter. De nämns som sociala färdigheter, praktiska färdigheter och ämnesfärdigheter. Vi har därför valt att fokusera på de tre färdigheterna i resultatarbetet. De tre färdigheterna finns beskrivna en och en i bakgrundskapitlet.

Förskollärare säger att de inte kan kräva några direkta färdigheter av barn vid skolstart. De vill möta barn där de befinner sig i sin utveckling. De hänvisar då till förskolans styrdokument som endast uttrycker strävansmål. Men samtidigt poängterar samtliga förskollärare vikten av att barns sociala färdigheter är nödvändiga då barn kommer till en ny grupp. De förväntas kunna leka med andra barn och vistas i stora sammanhang.

”Jag har berättat lite grann om leken att man ska kunna samsas med andra barn och när man blir osams på ett ungefär hur man gör så man inte tar till handskarna, hårdhandskarna”

(Informant C)

Citatet beskriver att förskolläraren i förskoleklassen har förväntningar på barns sociala färdigheter. Hen ger exempel på hur barn ska fungera med andra barn.

Förskollärarna menar också att barn använder sina sociala färdigheter i leken och vid konflikthantering. De menar att de två delarna är viktiga för barns självförtroende och självkänsla. Förskollärarna påpekar också betydelsen av barns praktiska färdigheter som går att koppla till barns självständighet. De menar att självständighet underlättar då barngrupperna är stora och antalet pedagoger är få. Exempel på praktiska färdigheter, enligt informanterna, är av och påklädning, utföra toalettbestyr, hantera penna och sax. Två av fyra informanter menar att bordsskick och användning av bestick är fördelaktigt.

En av informanterna menar att barn bör ha kunskap om att välja sådana kläder som passar väderlek. Vidare poängterar tre av fyra förskollärare fördelen med att kunna skriva sitt namn och visa intresse för rim och ramsor.

De menar att förskolan bör träna barn i språk genom att uppmuntra till språklekar. En av fyra informanter menar att det underlättar för barn samt stärker deras självkänsla när de kan skriva sitt eget namn.

”Ja det är ju lite olika måste jag ju säga, utifrån barnens mognad. För man har ju vissa förväntningar. Man vill ju att dom ska kunna sitta och äta, kanske med kniv och gaffel till exempel. Kniven är inte så noga men gaffeln, men det finns ju dom som äter med fingrarna, men dom har ju inte heller mognaden att kunna, om man säger.”

(Informant D)

Citatet visar att förskolläraren i förskoleklassen har vissa förväntningar på barns färdigheter inför skolstart. Hen ger exempel på praktiska och sociala färdigheter som att hantera bestick i måltidssituationer, som hen särskilt betonar som en nödvändig färdighet för barn i förskoleklass.

Förskollärarna menar att de sociala och praktiska färdigheterna, hos barn, har hög prioritet i förskoleklassen. Just de sociala färdigheter är viktiga för barn när de ska ingå i en ny och större grupp. Informanterna anser även att praktiska färdigheter så som toalettbestyr och av och påklädning är nödvändiga i förskoleklassen. Förskollärarna menar att möjligheten att hjälpa till och finnas tillhands, för barnen, är begränsad då barngrupperna är stora och antalet pedagoger är få.

Informanterna tycker inte att barns skrivkunskaper bör prioriteras, men de understryker ändå vikten av att förskolan har uppmuntrat barnen och väckt ett intresse som gynnar läs och skrivinläring.

”Läs och skriv är mindre viktigt. Det är jättebra om de kan avkoda sitt namn. De är en jättestor betydelse för oss. Men kan du inte skriva ditt namn, kan du inte skriva bokstäver. Gör inte oss någonting. Sedan vet inte jag hur mycket ni övar och tränar på det? De är mindre viktiga.”(Informant B)

Förskolläraren beskriver att läs och skrivkunskaper har betydelse men att de är mindre viktiga i förskoleklass. Hen funderar kring hur mycket förskolan tränar och arbetar med bokstäver?

Informanten understryker vikten av att fungera i en stor grupp och i sociala sammanhang. Förskolläraren tycker att sociala övningar är mer viktiga än att kunna läsa och skriva i förskoleklass. De fyra förskollärarna beskriver leken som en gemensam nämnare mellan de två olika skolformerna.

Förskollärarna menar att leken ska vara en grund i förskoleklassen och en utgångspunkt i alla lärandesituationer. Under hösten arbetar förskollärarna med barngruppen för att skapa trygghet och grupptillhörighet. De utgår från förskolans pedagogik där leken bidrar till det sociala samspelet och har ett stort fokus. Förskollärarna poängterar att barnen i förskoleklassen ännu inte har börjat skolan, men de understryker ändå att verksamheten styrs av en läroplan med strävansmål. Under vårterminen arbetar förskollärarna mer medvetet mot skolans riktning, det vill säga barnen förbereds inför skolstart, berättar informanterna.

”Leken, tycker jag. Och den är ju jätteviktig. Och det. Så som vi jobbar, så tror jag nog att det blir lite. Jag älskar att det är förskollärare och lärare som är en mix. Men det är svårast för läraren, eftersom dom är inne i sitt tunnelseende. Det är ganska bra för dom att komma ner till oss, och se att vi fortfarande kan jobba med matte. Men! Vi gör så här. Det är ju lika dant i förskolan, vi leker fram det. Det tycker jag, leken är fantastisk. Vi lär oss så otroligt mycket.

(Informant B)

Informant B delger sina upplevelser kring lekens betydelse och gör en jämförelse mot förskolans pedagogik. Hen beskriver betydelsen av att arbeta tillsammans med grundskollärare och förskollärare i förskoleklassen. Informant B menar att det är viktigt att få en förståelse för varandras profession och olika kunskapsområden.

Sammanfattning

Vårt resultat visar att förskollärarna har förväntningar på barns färdigheter. De här tre förväntningarna handlar om barns sociala färdigheter, praktiska färdigheter och ämnes färdigheter. Förskollärarna i förskoleklassen jämför de olika verksamheterna mot varandra genom att se skillnader och likheter.

Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring samarbetet inför övergång och skolstart.

Informanterna beskriver att de inte har kunskap om hur förskolan arbetar inför överlämningen. Tre av fyra informanter nämner att förskolan arbetar med de äldsta barnen på något vis, för att verka förberedande inför övergången. De nämner exempelvis femårsgrupp. Gemensamt för de fyra informanterna är att alla har ett mycket kort samarbete med förskolan. De berättar att i slutet på vårterminen träffas de berörda pedagogerna, från förskolan och förskoleklassen, för ett kort överlämningssamtal på cirka fem minuter om varje barn.

Informanterna berättar att i särskilda fall träffas pedagoger och vårdnadshavare, för att ytterligare delge specifik information om barn. Samtliga informanter medger att de saknar djupare information om varje barn. Två av fyra informanter berättar slutligen att alla barn besöker sin skola, där förskoleklassen med blivande lärare finns. Informanterna berättar att besöken är värdefulla, eftersom det är ett tillfälle att lära känna varandra. Barnen får träffas och leka med sina nya kompisar och bekanta sig med de nya lokalerna. Vid ett av tillfällena får barnen prova att äta mat på skolan. Informanterna trycker också på att förskolans pedagoger är mycket viktiga under de här besöken.

”Det handlar ju också om att man inte vill ge barnet förutfattade meningar, så. Men att man ska kunna möta barnet där de är, och inte göra samma sak som ni har gjort innan. Om du förstår vad jag menar” (Informant C)

I citatet berättar informanten C att hen inte vill ha förutfattade uppfattningar kring barnen när de börjar i förskoleklass. Förskollärarna beskriver att de vill möta barnen utifrån de förutsättningar som finns i nuläget.

Gemensamt för informanterna är att alla önskar ett större samarbete mot förskolan. De menar att barns övergång från förskola till förskoleklass skulle gynnas genom att förskoleklassens pedagoger besökte de blivande barnen i deras förskola under vårterminen.

Förskollärarna menar att deras besök skulle visa på ett intresse. De menar också att sådana tillfällen skulle gynna ett fortsatt samarbete, mellan de olika skolformerna. Informanterna menar att pedagogerna skulle få en större förståelse för varandras verksamheter. En av informanterna önskade att samarbetet skulle fortsätta under sommaren. Men hen ser också en svårighet, eftersom många barn och pedagoger har semester.

”Att se dom i den miljö där dom är trygga. Där dom har gått, kanske från att dom precis fyllde ett tills dom fyllde sex och var redo att lämna er. Det skulle vara underbart! Ni lämnar något som ni har format i fem år. Jag får chansen att forma i två år.” (Informant B)

Citatet beskriver att informanten skulle vilja besöka barnens olika förskolor där de har sin hemarena. Det är viktigt att barnen känner sig trygga när de möter sin blivande förskollärare.

Två av informanterna uttrycker ett dilemma kring skolstarten då det är svårt att ta vid barnens pågående projekt. Alla har arbetat med olika ämnen på sitt sätt. De menar att det finns svårigheter att ta emot barn från många olika förskolor. Förskollärarna uttrycker att de vill ha ett tätare samarbete med områdets förskolor.

”Barnen är ju dom de är. Jag tycker det är viktigare med samverkan, förskola-förskoleklass. För att kunna möta barnen bra, inte för att dom ska möta oss bra. Utan vi ska möta dom på ett bra sätt. Det är viktigare!” (Informant A)

Informanten menar att det är viktigt med samarbete mellan förskola och förskoleklass för att skapa tillfällen som ger bra information och verkar förberedande. Hen menar att förberedelserna ska ligga hos förskollärarna inte hos barnen.

Sammanfattning

Resultatet visar att förskollärarna i förskoleklassen saknar kunskap om hur förskolan arbetar inför övergången. Förskollärarna önskar ett djupare samarbete som gynnar barn och förskollärares relationer inför skolstart. Förskollärarna upplever en frustration då det är svårt att tillvarata barns förskoleprojekt.

Diskussion

I det här kapitlet redogör vi för vår diskussion kring resultatet av vår studie. Vår studie utgår från våra forskningsfrågor och vårt syfte. Under resterande rubriker nedan följer vår resultatdiskussion, metoddiskussion och slutligen vidare forskning.

Resultatdiskussion

Syftet med vår kvalitativa studie är att undersöka vilka förväntningar förskollärare i förskoleklassen har gällande barns färdigheter och hur samarbetet upplevs vid övergången från förskola till förskoleklass. Vi vill fördjupa oss i hur förskolläraren i förskoleklassen tänker kring barns färdigheter när de kommer från förskolan. Det här området har väckt ett stort intresse hos oss då vi nyligen utfört verksamhetsförlagd utbildning, i förskoleklass, kopplat till vår förskollärarytbildning.

Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring barns färdigheter inför skolstart.

Förskollärarna uttrycker att de inte kan begära några direkta förkunskaper i form av färdigheter i förskoleklassen eftersom varken förskolan eller förskoleklassen arbetar utifrån uppnående mål, utan endast arbetar efter strävans mål. Förskolans läroplan beskriver värdegrund och uppdrag med tydliga mål och riktlinjer kring arbetet. Det vill säga, målen och riktlinjerna är vägledande och beskriver värden att enbart sträva emot (Skolverket, 2016).

Här urskiljer sig grundskolans år ett till och med år nio, som endast utgår från läroplanens uppnående mål. Däremot ingår förskoleklassen som en del i grundskolans läroplan med ett eget kapitel. Men är också en del av kapitel ett och två. Med denna bakgrund, det vill säga att förskolan och förskoleklassen inte arbetar med färdiga mål som ska uppnås, kan inte förskolläraren i förskoleklassen begära att barn har uppnått vissa kriterier av färdigheter när de börjar förskoleklass. Det visar Regeringens proposition som belyser att förskoleklassen endast ska arbeta främjande och förbereda barnen för en obligatorisk skolform (Prop. 2017/18:9). Ändå visar vårt resultat att förskollärarna, själva, uttrycker tre grundläggande färdigheter som de anser barn bör ha när de börjar förskoleklass. De tre färdigheterna benämner förskollärarna som sociala färdigheter, praktiska färdigheter och några slags ämnes färdigheter. Detta ger inte någon tydlig bild av vilka förväntningar förskollärarna i förskoleklassen önskas ha gällande barns färdigheter från förskola till förskoleklass.

Å ena sidan säger informanterna att de inte kan begära att barn ska inneha färdigheter eftersom förskoleklassens läroplan inte kräver det. Å andra sidan menar informanterna att vissa färdigheter ändå är lämpliga i förskoleklass. Vi ser ett dilemma då förskoleklassen hamnar mittemellan två skolformer där två olika läroplaner styr. Därför, upplever vi, att förskollärarna endast kan uttrycka önsknings gällande barns färdigheter inför förskoleklassens start.

Vi ställer oss frågan varför förskollärarna i förskoleklassen ändå anser att barn ska vara rustade med färdigheter, trots att förskoleklassens läroplan inte uttrycker det? I vår analys uttrycker informanterna att verksamhetens arbete underlättas då barn innehar vissa färdigheter. Gynnas barn själva av att inneha färdigheter? Eller är det förskollärarnas upplevelser av att barn gynnas av färdigheter? Tilläggas kan att informant B, C och D inte bara understryker vikten av förskolans förberedande arbete med att stimulera barns intresse för rim och ramsor utan också uppmuntrar till språklekar som senare får betydelse för barns fortsatta skolgång. Förhoppningsvis blir följderna av förskolans förberedande arbete ett resultat i förskoleklassen där leken får ett större värde och blir en utgångspunkt för verksamheten. Som tidigare nämns i inledningen menar Pramling Samuelsson (2014) att förskolans miljö ska vara lekfull och kopplad till ett mångsidigt lärande. Med andra ord ska kunskapsutveckling inte styras av olika ämneskunskaper. En likartad uppfattning, gällande förskoleklassens koppling till förskolan, hade vår handledare under vår verksamhetsförlagda utbildning i förskoleklass. Hen menade att förskolans pedagogik, till skillnad mot förskoleklassens, belyser och framhåller leken som en viktig del av verksamheten. Vi kunde se under vår verksamhetsförlagda utbildning att barns egen lek endast förekom mellan lektionerna, i annat fall erbjöds lek under planerade former. Ändå skriver Skolverket, (2017) fram att grunden för förskoleklassens verksamhet ska vara specifik och innehålla mycket fri lek.

Dahlberg, Moss och Pence (2013) betonar att förskolebarn i själva verket möts av ämneskunskap som liknar skolan. Följaktligen visar undersökningar att förskoleklassens upplägg ser ut som första året i skolan och där barn får ta del av skolans kultur i större grad. Det betyder att verksamheten ändras succesivt från förskolans till skolans kultur. Som en följd av detta får leken mindre plats och ersätts istället av planerad undervisning.

Varför får leken en mindre plats i förskoleklassen? En förklaring till detta kan vara förskoleklassens placering, mitt emellan två skolformer med olika yrkesprofessioner. Informanterna C och D uttrycker en osäkerhet kring den skolifierade verksamheten. Informanterna har en förhoppning om att förskoleklassen ska efterlikna förskolans pedagogiska verksamhet mer än vad den gör idag. En förklaring till detta är leken betydelse som de önskar skulle få större plats. Vi ställer oss frågande till detta? Hur kommer det sig att det inte blir en förändring gällande leken och dess betydelse? Kan det bero på pedagogernas olika bakgrund och styrdokumentens mål. Sandberg, (2012) skriver i sin avhandling att förskollärarna i förskoleklassen har svårt att skapa ett samarbete kring det gemensamma uppdraget. Förskollärare har svårt att likställa sig med de övriga skolformerna då det ibland ses som separata (Ackesjö, 2014). I detta sammanhang ställer vi oss frågan. Kommer förskoleklassen närma sig skolans sätt att undervisa då skolplikt införts, för barn som fyllt sex år, hösten 2018? (SFS 2010:800. 7 kap, 17§).

Förskolläraren i förskoleklassens upplevelser kring samarbetet inför övergång och skolstart.

Informanterna, själva, beskriver övergången som ett dilemma. De menar att det är svårt att ha kunskap om förskolans verksamhet när det i själva verket saknas djupare samarbete mellan de olika skolformerna. Det är tydligt att informanterna i förskoleklassen tillika förskolorna också vill besöka verksamheterna för att få en likartad uppfattning, av barnen och miljön, som i sin tur kan leda till goda relationer. Ett djupare samarbete, enligt informanterna, skulle ge fördelar och särskilt gynna barn och pedagogers relationer inför förskoleklassens start. I själva verket upplever informanterna en frustration kring samarbetet och på vilket vis samarbetet organiseras. Den största frustrationen, i förskoleklassen, är tidsbrist och lågt inflytande. Följden kan bli missförstånd och otillräcklig information. Förskollärarna i förskoleklassen har ett stort ansvar att ta till vara förskolebarns erfarenheter och kunskaper (Alatalo, Meir & Frank, 2014). Vår erfarenhet, av samarbetet mellan skolformerna, visar att det korta överlämningssamtalet inte ger en rättvis bild av barns tid på förskolan. I själva verket skapar pedagogerna en komprimerad bild av barnet. Vi menar att överlämningssamtalet bör syfta till barns bakgrund och tidigare erfarenheter kopplat till förskolans pedagogiska verksamhet. Liknande resonemang för Dunlop, (2003) som i sin tur menar att barns övergång från förskola till förskoleklass ska vara bra och gynnsam där resurser och tid prioriteras. På så sätt blir överlämningen, mellan de olika yrkesgrupperna, professionell betonar Dunlop. Informanterna C och D gläds och förundrats över förskolans projektinriktade arbetssätt. Dessvärre finns ett dilemma då förskoleklassens verksamhet har svårt att följa upp förskolans arbete. En förklaring till detta är att förskoleklassen inte kan tillgodose förskolornas olika projekt eftersom alla har sina specifika inriktningar. Ackesjö (2014) betonar vikten av att förskolans didaktik får ett större utrymme i förskoleklassens verksamhet. Det vill säga att förskoleklassens lärare arbetar medvetet, i syfte att skapa igenkänning mellan förskola och förskoleklass, så att barns övergång från förskola till förskoleklass blir smidig.

Metoddiskussion

Vi anser att vår forskningsmetod i form av kvalitativa intervjuer har gett oss tillräckligt med underlag för att genomföra vår studie. Tack vare vår goda framförhållning hade vi möjlighet att hitta lämpliga tider som passade både informanterna och oss gällande våra intervjuer. I den första telefonkontakten fick informanterna ta del av vår studies upplägg, med titel, syfte och frågeställningar. Denna information skapade förtroende, mellan oss forskare och våra informanter, och ledde till att intervjutillfället blev av. Då vi haft begränsat med tid beslutade vi att endast intervjua fyra förskollärare, två var, för att hinna bearbeta och analysera vår data. Med hjälp av vår handledare som snabbt gav oss respons på våra intervjufrågor, kunde vi starta omgående med intervjuarbetet. Vår handledare såg att vi funnit ett positivt samband, mellan våra frågeställningar och vår intervju, kopplat till ett lagom antal frågor. Med modern teknik kunde vi spela in och lyssna på våra intervjuer många gånger, samt transkribera våra intervjuer med hjälp av en läsplatta. Vi läste alla intervjuer många gånger för att få insikt i texten och på så sätt hitta teman till analysarbetet. För att se olikheter och likheter har vi markerat textstycken med olika färger. Detta för att underlätta grupperingen av temaanalysen.

Vidare forskning

I vår studie har fokus riktats mot förskollärare i förskoleklass gällande deras förväntningar på barns färdigheter vid övergång till förskoleklass. I vidare forskning skulle vi vilja belysa barnens perspektiv riktat mot övergången från förskola till förskoleklass. Vidare tänker vi, det skulle vara intressant att intervjua förskollärare i olika sociokulturella områden för att upptäcka eventuella skillnader. För att öka bredden av empiri skulle vi vilja intervjua fler än fyra förskollärare.

Referenslista

- Ackesjö, H. (2014). *Barns övergångar till och från förskoleklass. Gränser, identiteter och (dis)kontinuiteter. (Doktorsavhandling). Kalmar: Linneuniversitetet.*
- Ackesjö, H. (2011a). *Förskoleklassen – en ö eller en bro mellan förskola och skola?* Stockholm: Liber.
- Ackesjö, H. (2016). *Övergångar mellan skolformer - kontinuitet och progression från förskola till skola.* Stockholm: Liber.
- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). (Red). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 34-54). Stockholm: Liber.
- Alatalo, T., Meier, J. & Frank, E. (2014). *Överlämningar från förskola till förskoleklass.*
- Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. (2013). *Från kvalitet till meningsskapande: postmoderna perspektiv - exemplet förskolan.* Stockholm: Liber
- Dockett, S. (2014). *Transition to school: Normative or relative?* I: B. Perry, S. Dockett & A. Petriwskyj (red.), *Transitions to school – International research, policy and practice.* Dordrecht: Springer.
- Dunlop, A.-W. (2003) Bridging early educational transitions in learning through children's agency. *European Early Childhood Education Research Journal, Themed Monograph Series No. 1*, ss. 67–86.
- Engdahl, I. & Ärlemalm-Hagsér, E. (red.) (2015). *Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet.* (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Fabian, H. & Dunlop, A-W. (2007). *Outcomes of good practice in transition processes for children entering primary school.* Working paper 42 in Early Childhood Development. http://issuu.com/bernardvanleerfoundation/docs/outcomes_of_good_practice_in_transition_processes_ (hämtad 2018-05-26).
- Haug, P. (1991). *6-åringane – barnehage eller skule?* Oslo: Det Norske Samlaget.

Lager, I. (2015, maj). Regeringen föreslår obligatorisk förskoleklass. *Lärarnas tidning*.

Hämtad 2018-10-07 från

<https://lararnastidning.se/regeringen-foreslar-obligatorisk-forskoleklass/>

Löwenborg, L. (2015). *Färdigheter för livet :socialt och emotionellt lärande*. Stockholm: Gothia utbildning.

Myndigheten för skolutveckling 2006: *Förskoleklassen – i en klass för sig*. Stockholm: Liber.

Myndigheten för skolutveckling 2004: *Rapportering av regeringsuppdrag »Integration förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem – Att bygga broar*. (Slutrapport 2004-01-21, Dnr. 2003:171) Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Nationalencyklopedin [NE]. (2011). Hämtad 2018-10-07 från

https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/fardighet?i_h_word=f%25C3%25A4rdighet
[het](https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/fardighet?i_h_word=f%25C3%25A4rdighet)

Prop 2009/10:165. *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*. Hämtad 2018-10-20 från

<https://www.regeringen.se/.../den-nya-skollagen---for-kunskap-valfrihet-och-trygghet-h>

Pramling Samuelsson, I. & Asplund Carlsson, M. (2014). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. 2. uppl. Stockholm: Liber.

Prop. 2017/ 18:9. *Skolstart vid sex årsålder*. Hämtad 2018-10-07 från

<https://rwww.regeringen.se/4a6c02/contentassets/132f05e0c9a749979236b2cde7f6c37a/skolstart-vid-sex-ars-alder-prop.-2017189.pdf>

Psykologiguiden [PG]. (2017). *Kontext*. Hämtad 2018-10-07 från

<https://www.psykologiguiden.se/psykologilexikon/?Lookup=f%C3%A4rdighet>.

Sandberg, G. (2012). *På väg in i skolan Om villkor för olika barns delaktighet och skriftspråklärande*. Doktorsavhandling. Uppsala: Uppsalas universitet.

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Tillgänglig

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800.

Skolverket (2013). *Förskolans och skolans värdegrund – förhållningssätt, verktyg och metoder*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2014). *Förskoleklassen- uppdrag, innehåll och kvalitet*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. (Rev. 2016). Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2017). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2017*.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Bilagor

Intervjufrågor

Vad förväntar du dig av barn som börjar förskoleklass, gällande deras färdigheter?

Kan du utveckla vilka färdigheter du anser är viktiga inför barnens övergång från förskola till förskoleklass?

Varför anser du att just dessa är viktiga?

Vilka färdigheter anser du är mindre viktiga?

Hur skulle du beskriva vad som är lika mellan de olika skolformerna?

Hur upplever du att förskolan arbetar med barnen för att underlätta skolstart i förskoleklass?

Vad är bra?

Vad skulle kunna göras bättre?

Hur skulle du själv vilja arbeta, tillsammans förskolan, för att underlätta barns övergång mot skolstart?

Vilka ytterligare tankar har du om att göra övergången förskola-förskoleklass så bra som möjligt?

